

mondig

+

Schaduw

vooraf

Machteld Stam

Bij elk familiebezoek renden hun neefjes en nichtjes enthousiast op haar af. Haar jongere zusje wachtte gelaten af tot zij ook werd opgemerkt. Zij was stil en bedachtzaam, haar oudere zus stralend en aanwezig.

Ze werden ouder en zij begon steeds meer voor- delen van het extraverte karakter van haar zus te ondervinden. Op feestjes zorgde zij ervoor dat ze samen binnenkwamen. Ze week niet van de zijde van haar oudere zus. Zo kon ze net doen alsof ze deelnam aan de spontane gesprekken die haar zus soepel met anderen aanknoopte, en hoefde ze niet verloren aan de kant te staan met een glas wijn in haar hand.

Tot haar zus aankondigde dat ze in het buitenland ging wonen. Ze besepte dat ze uit haar comfort- zone moest stappen en sloot zich aan bij de plaatselijke toneelvereniging. Met het lood in de schoenen en zweet in de handen ging ze naar de repetities. Maar ze deed het.

In de weken die volgden ontdekte ze dat ze talent had en zich in het toneelspel kon verliezen. Haar zelfvertrouwen groeide. Op de avond van de uitvoering stond ze volop in de schijnwerpers. En ze straalde.

boek

Machteld van Woerden

schaduwkind

Een klein boekje van P.F. Thomése, dat hij schreef naar aanleiding van de dood van zijn dochtertje Isa. In korte hoofdstukjes probeert hij taal te vinden voor het niet te bevatten gebeuren van de ontijdige dood van het nog zo kleine meisje. De stukjes zijn allemaal juweeltjes in hun bondige dichterschap, en het boekje als geheel grijpt je extra aan omdat Thomése op geen enkel moment zijn heil zoekt in louter emoties. Zijn ontredde- ring is evenwel groot; dat is in elke regel voelbaar.

Zijn dochtertje heeft werkelijk geleefd, is er niet meer, maar is ook niet helemaal weg, als een ongrijpbare schaduw. Thomése heeft geprobeerd

haar in de taal van dit boekje terug te vinden, of in ieder geval nog even vast te houden. Het is met veel liefde geschreven.

Schaduwkind, P.F. Thomése, uitgeverij Atlas Contact, € 20,-

colofon

Mondig+ is een liturgische, pastorale uitgave van de Algemene Doopsgezinde Sociëteit en verschijnt zes keer per jaar, in het hart van *Mondig*.
Redactie Kalle Brüsewitz, Marijke van Duin, Essemie van Dunné,

Jeannette den Ouden, Machteld Stam & Machteld van Woerden
Ontwerp & opmaak Susan de Loor, Kantoordeoor Haarlem
Druk GBU printmedia
Oplage 5.000

Papier Maxi Offset
FSC-mix credit gecertificeerd
Contact redactie
Singel 454 | 1017 AW Amsterdam
020 623 09 14 | communicatie@ads.nl
www.doopsgezinden.nl
© ADS 2023

De zon is hoog,
het licht is fel.
Het kind speelt,
beweegt, ontdekt
verrukt zijn schaduw:
kijk, hoe groot ik ben!

De maan is zwart
het licht gedoofd.
Het hart, verpakt in
schaduw-schaamte, zucht
en smeekt: niet kijken, alsjeblieft!

De psalmist dicht
het licht terug:
de Eeuwige een schaduw
om in te schuilen, in eeuwigheid
geen zon die je steekt,
geen maan die je schaadt.

– naar psalm 121

Schaduw

De pelgrim staat op.
Vandaag is deze mens een pelgrim.

Wacht – vanaf vandaag? Vanaf wanneer ben je een pelgrim? Als je weet dat je op weg moet gaan? Als je te horen krijgt dat alles gaat veranderen? Als je ergens al voelt dat je op weg moet? Als je nog niet wilt, niet durft, je teveel thuis houdt, als de angst je bij de keel grijpt? Kun je jezelf dan al een pelgrim noemen? Ben je een pelgrim als jij weet dat je op pad moet, maar niemand anders het weet? Ben je een pelgrim als je niet wilt, maar moet?

De tijd is gekomen, de pelgrim staat op. Vandaag is de dag. Kijk om je heen pelgrim: je huis, veiliger dan ooit – ga het verlaten. Wat neem je mee, pelgrim? Een fles, een lepel, een mes, een kommetje. Een matje, een warme deken. Je zult moeten eten en drinken en slapen, waar je ook gaat. Een boek, maar welk? Een foto, van wie? Een trui, een jas, sokken. Een hoed, ja een hoed. Een stok. En een zeiltje, om op te zitten of onder te liggen. Dat is het. Tas op je rug – ga. Ga pelgrim, het is tijd.

Reis je alleen? Heb je iemand om hulp gevraagd? Reist iemand met je mee, de hele weg of stukjes, of daar waar mogelijk? Denkt er iemand aan je? Brandt iemand een kaars voor je? Word je genoemd in iemands gebeden? Heb je dat gevraagd? Het helpt tegen de eenzaamheid, weet je.

Je stapt over de drempel, de deur valt achter je dicht. Wanneer kom je terug? Kóm je terug? Weet je waar je heen moet? Niet dralen nu, de pas erin. En waar ga je heen, pelgrim? Naar Jeruzalem?

Naar Ithaka? Naar een oord waarvan je de naam niet kent? Een kaart heb je vast niet; je hebt het pad te volgen, en soms je hart.

Lieve pelgrim, vergeet niet om je heen te kijken, ook als het je tegenzit. Juist dan. Er zijn beelden langs de weg, kruizen, kapelletjes, stapeltjes stenen die we steenmannen noemen, bankjes ook en schuilplaatsen. Ik vertel je dit, omdat ik hoop dat je ze ziet en daarmee wat ze je te vertellen hebben. Je bent niet alleen, zeggen ze. Je bent niet de eerste, en ook niet de laatste die hier langskomt. Deze kleine bakens vertellen je dat het te doen is, dit op weg zijn. Dat je blaren weer zullen genezen, net als de striemen van bramentaken op je benen en armen. Je tranen zullen drogen, je spierpijn zal met de dag minder worden en je spieren sterker. Je adem zal dieper worden, en je lach breder wanneer iets je toekomt onderweg.

Er komen nieuwe striemen en tranen, maar ook die gaan weer voorbij. Je honger, dorst, vermoeidheid: ze zullen steeds terugkomen en gaan steeds weer voorbij.

Weet: er zijn zegenbedes voor je gemaakt en liederen. Door achterblijvers, wachtenden en eerdere pelgrims. Ze zongen zichzelf moed en troost in.

Wat vind je van deze:

*Ik hef mijn ogen op naar de bergen:
Vanwaar zal komen mijn hulp?
Mijn hulp is van bij de Ene,
de Maker van hemel en aarde.*

De schoonheid van de schepping – durf je daarin dezelfde liefde te zien als die die met je meereist? Laten we het de Ene noemen, in alles verborgen, in alles wat groeit en bloeit, verlept en verdort. In alles wat thuisblijft en op weg is.

Durf je te geloven, pelgrim, dat het onmogelijk is op weg te aan en de Ene achter te laten? Hoor dan dit:

*Het is de ENE die over je waakt,
de ENE is je schaduw aan je rechterhand.
Overdag zal de zon je niet steken,
noch de maan in de nacht.*

Rechts van je, waar je ook gaat. Daar is de Ene. Niet de felle zon die je dorstig maakt en je vermoeit. Niet het maanlicht dat je wakker houdt en doet malen en woelen. Het is de schaduw waarin je veilig bent. We vergeten het weleens, al pratend en dromend over licht en warmte. Zo vaak, als we rouwen, de weg zoeken, bang zijn, verlangen we naar een plekje in de schaduw waar we ons kunnen verbergen. En als laatste:

*De ENE zal over je waken voor alle kwaad,
hij zal waken over je ziel.
De ENE waakt over je gaan en je komen,
van nu af en tot in eeuwigheid.*

Ach, alle kwaad, het zal niet allemaal aan je voorbijgaan. Maar de Ene, die waakt als jij sluimert. Over jou met alles wat je bent, over je ziel. Je gaan en komen, zingt het lied. Zie je? Er is niet alleen een weggaan. Er is ook een thuiskomen. Er is niet alleen een onderweg, er is ook een rustplaats. En tot die tijd en nog daarna waakt de Ene over je.

Heb je wat aan dit lied, pelgrim?

Zoals de mens onderweg is en bakens opricht voor de volgende, zo moge de Ene over je waken tot ik je weer zie, en daarna. +

*Kom jij hoog van de bergen
mij helpen –
wat zien mijn ogen?*

*De schepper van aarde en hemel
mijn helper*

*dat weet mijn ziel
dat weet mijn voet die niet wankelt.*

*Hij zal niet slapen, Israëls behoeder.
Hij zal mij hoeden, ik ga in zijn schaduw:
geen zonnesteek overdag
en 's nachts geen tik van de maan.*

*Hij zal je ziel bewaren
is mij gezegd.*

*Ik ga mijn weg
kom veilig aan.*

*Mijn helper is de Naam
de schepper van hemel en aarde*

Huub Oosterhuis | psalm 121 | 150 Psalmen Vrij

Stuwkracht 10

Wat betekent stuwkracht?

Ik heb het eens opgezocht...

Andere woorden die op internet boven komen drijven zijn: *aandrijving, duwende kracht, dynamiek, push, stimulans*. Allemaal mooie woorden die naar mijn idee passen bij wat wij doen. Iemand een duwtje in de rug geven, een zetje om weer verder te komen.

Soms gebeuren er in het leven dingen die tegenzitten. Voor iedereen gebeurt dat op een andere manier en iedereen beleeft het weer anders. Maar een algemene deler is dat je bij tegenslag meestal wat eerder de hulp van mensen om je heen nodig hebt. Een schouder om op te huilen, een hand om je te ondersteunen, soms wat financiële ondersteuning om een stapje verder te komen. Stuwkracht 10 wil in zo'n periode kunnen bijdragen door dat duwtje in de rug te geven, of een (kleine) ondersteuning te zijn in moeilijke tijden.

Stuwkracht 10 is ontstaan in 1967, nadat Elmer Neufeld tijdens het toenmalig Doopsgezind Wereldcongres in Amsterdam opriep om tien procent van het inkomen te

geven voor de nood in de wereld. Dit heeft Jetze Jorritsma samen met bijna honderd andere doopsgezinden vormgegeven in Stuwkracht 10. Sinds het ontstaan heeft Stuwkracht 10 veel mensen en projecten mogen ondersteunen.

Met een kleine bijdrage kunnen we soms grote impact maken. Daar doen we het voor. Dankzij betrokkenheid van de mensen in doopsgezinde gemeenten, in de eigen leefwereld, heeft Stuwkracht 10 vaak een steun in de rug kunnen zijn voor mensen die dat nodig hebben.

Denk aan een buurvrouw bij wie de wasmachine stuk is gegaan en die geen geld heeft om snel een nieuwe te regelen. Of een nieuw gezin met een klein inkomen in de gemeente, waarvan de kinderen een nog erg lege slaapkamer hebben. Of een vriendin die plotseling een grote uitgave moet doen vanwege medische kosten die niet gedekt worden. Wij helpen graag om dit soort moeilijke situaties in het leven te verlichten. Maar deze situaties zien we niet zomaar: daarvoor hebben we u nodig. +

Zou u ook iemand in uw omgeving een steuntje in de rug willen geven? Dat kan door een aanvraag in te dienen voor een financiële bijdrage. Door middel van post of een e-mail is een aanvraag snel geregeld. Kijk op stuwkracht10.doopsgezind.nl voor meer informatie en contactgegevens.

In de schaduw van de dood

Ik zie hem op een bankje in de schaduw zitten, wanneer ik over de afdeling loop. ‘Even lekker buiten zitten?’ vraag ik.

Fulco van Hulst is geestelijk verzorger bij het Medisch Centrum Leeuwarden en docent aan het doopsgezind seminarium.

‘Ja’, antwoordt hij met een glimlach. ‘Ik ga straks naar huis.’

‘Naar huis, is dat goed nieuws?’

‘Ja en nee. Ik ben uitbehandeld.

Ze kunnen me hier niet meer beter maken. Maar ik ben blij dat ik naar huis mag.’

‘Niet meer beter, oef, dat klinkt wel heftig. Hoe is dat voor u?’

Hij is even stil en er glijdt een schaduw over zijn gezicht.

‘Moeilijk. Ik wist het eigenlijk al wel, maar toch. Mijn dochter studeert straks af en daar wil ik nog graag bij zijn.’

‘En u weet niet of dat nog gaat lukken?’

‘Nee’, zegt hij met een zekere gelatenheid – en hij schudt bijna onmerkbaar zijn hoofd. Even lijkt hij heel ver weg.

‘Wat voor studie doet uw dochter?’, vraag ik.

‘Ze leert voor dokter. Kunt u zich dat voorstellen? Mijn vrouw en ik, wij hebben allebei niet gestudeerd. Maar zij kon goed leren, dus we hebben gezegd: als je verder wilt leren dan moet je dat doen. Ik ben zo trots.’ Terwijl hij dat zegt zie ik een traan in z’n ooghoek. Ik bijt op mijn onderlip. Het raakt me. ‘Heeft u kinderen?’ vraagt hij onverwacht.

‘Ja, drie’, zeg ik.
‘Mooi.’

We zijn allebei even stil. Dan haalt hij zijn mobiel tevoorschijn. Hij scrolt even, lijkt helemaal op te gaan in het toestel, tot hij het plotseling omhoog houdt:

‘Kijk, dit is ze, mijn dochter!’ Vanaf het scherm kijkt een lachende jonge vrouw mij aan. Ze heeft dezelfde donkere ogen als haar vader. ‘Volgens mij lijkt ze op u’, zeg ik. ‘Ja hè!’ Er klinkt trots in zijn stem.

Plots mengt zich een andere stem in het gesprek.

‘Hoi pap, ik kom je ophalen!’ Ik kijk op. Voor ons staat het meisje van de foto. Ze kijkt haar vader lachend aan. Naast mij staart haar vader niet begrip-pend terug. ‘Hoe kom jij hier?’ ‘Ik heb jouw auto maar even geleend. Ik dacht, dat mag vast wel.’

‘Maar je hebt geen rijbewijs!’ Hij kijkt verschrikt.

‘Tadaa! Verrassing! Heb ik vorige week gehaald. Voor jou’, zegt ze er zacht achteraan.

Het stralende gezicht van de dochter. De complete verwarring van de vader. Ik voel mij hier even teveel. Hier straalt de zon in de schaduw van de dood. +